

DUURZAAMHEIDSBELEID
& BELEID DUURZAAM
BELEGGEN

INHOUD

Duurzaamheid	3
Van Visie naar duurzaamheidsbeleid	3
De visie van Stad Holland	3
Vertaling visie naar duurzaamheidsbeleid	4
Duurzame Ontwikkelingsdoelen	4
De drie duurzaamheidspijlers van DSW	4
1. Zorgverzekeren en zorgcontractering	5
2. Interne bedrijfsvoering	8
3. Duurzaam Beleggen	11
3.1. Doelstellingen	11
3.1. Halvering broeikasgasemissies in 2030	12
3.1.2. Waterneutraal in 2030	12
3.1.3. Geen ontbossing in 2030	12
3.2. Routes voor implementatie	12
3.2.1. Selectie en monitoring van fondsen	12
3.2.2. Actief aandeelhouderschap	12
3.3. Duurzaamheidsraamwerk	13
3.3.1. Ethisch onverantwoord en schadelijk gedrag	13
3.3.2. In transitie	14
3.3.3. Impact	18
Annex: Gedetailleerd duurzaamheidsbeleid	19
A. Respecteren van internationale sancties	19
B. Geen systematische betrokkenheid bij fraude, corruptie of belastingontduiking	19
C. Respecteren van mensenrechten	19
D. Respecteren van arbeidsrechten	20
E. Geen betrokkenheid bij producten en ondernemingen die schade toebrengen aan de volksgezondheid	21
F. Geen betrokkenheid bij wapens	21
G. Geen systematische betrokkenheid bij ernstige milieuschade	22

DUURZAAMHEID

Wij zien ons in Nederland en in andere delen van de wereld gesteld voor complexe vraagstukken, zoals klimaatverandering, achteruitgang van biodiversiteit, groeiende ongelijkheid in welvaartsverdeling en problematiek op het gebied van de gezondheid en welzijn. Hoewel Stad Holland als kleine landelijk opererende zorgverzekeraar slechts in beperkte mate invloed kan uitoefenen op mondiale ontwikkelingen, voelen wij het als onze plicht om dat te doen wat in ons vermogen ligt om een bijdrage te leveren aan een schonere wereld, met meer gelijkheid en gezondheid voor mensen. Voor ons gaat duurzaamheid dus verder dan alleen het streven naar een beter milieu. Ook een duurzame gezondheidszorg en het verbeteren van de leefomstandigheden van mensen past in onze optiek daarbij.

VAN VISIE NAAR DUURZAAMHEIDSBELEID

Bij Stad Holland doen we er alles aan om de zorg nu én in de toekomst voor iedereen toegankelijk te houden. Dit doen we niet alleen voor onze eigen verzekerden, maar voor alle Nederlanders. Want bij Stad Holland stellen wij het algemeen belang van de gezondheidszorg boven het eigen belang. Omdat onze maatschappelijke verantwoordelijkheid echter verder gaat dan alleen de gezondheidszorg, willen wij vanuit onze visie en eigenzinnigheid inhoud geven aan deze verantwoordelijkheid. Vanuit onze visie hebben wij als Stad Holland duurzaamheidsbeleid geformuleerd dat aan dit streven richting geeft.

DE VISIE VAN STAD HOLLAND

Stad Holland is een zorgverzekeraar die het anders doet. Anders handelt. Eigen keuzes maakt. Die onafhankelijkheid en eigenzinnigheid komen tot uiting in onze visie:

Solidariteit

Stad Holland vindt dat iedereen, ongeacht leeftijd, gezondheid of financiële mogelijkheden, tegen gelijke voorwaarden van goede zorg verzekerd moet zijn. We passen daarom geen medische selectie toe: iedereen kan zich bij Stad Holland aanmelden, ook voor een aanvullende verzekering. Wij bieden maar één polisvorm: een combinatiepolis, een polis met vrije artskeuze. Iedereen betaalt daarvoor dezelfde premie. Stad Holland heeft geen budgetpolis, die zich voornamelijk richt op gezonde mensen. Dit 'voordeel' moet immers betaald worden door de groep die hier geen gebruik van kan maken en dat ondermijnt de solidariteit. Stad Holland doet niet aan enige vorm van risicoselectie.

Liever de beste dan de grootste

We hebben geen groei doelstelling en geen winstoogmerk. Wel willen we tot de beste zorgverzekeraars behoren. En dat doen we. Al jaren. Onafhankelijke organisaties, zoals Klantmonitor Zorgverzekeringen®, onderzoeken regelmatig de tevredenheid van klanten over hun zorgverzekeraar. Volgens dit onderzoek behoort Stad Holland al jaren tot de beste zorgverzekeraars. Dat onze verzekerden loyaal zijn en ons aanbevelen aan anderen, vinden we het grootst mogelijke compliment.

Liever principieel dan commercieel

Bij Stad Holland stellen we het algemeen belang van de gezondheidszorg bóven het eigen belang. In al onze keuzes staat dát belang voorop. We voelen ons meer belangenbehartiger dan verzekeraar. Goede zorg, vrije artskeuze, het gaat iedereen aan. Niet alleen onze eigen klanten. Daarom zeggen we weleens: eigenlijk is iedereen in Nederland een beetje Stad Holland-verzekerd.

Niet het zand, maar de olie in de machine

Stad Holland is betrokken bij de zorg en begaan met wat er speelt. Een uitstekende relatie met huisartsen, ziekenhuizen en andere zorgverleners is kenmerkend voor Stad Holland. Onze drijfveer is niet anders dan die van hen. Ook wij willen een positieve bijdrage leveren. Stad Holland werkt samen met zorgverleners aan grote én kleine projecten, om de zorg beter, efficiënter of innovatiever te maken.

VERTALING VISIE NAAR DUURZAAMHEIDSBELEID

Onze visie is de basis van waaruit wij onze zorgverzekering hebben vormgegeven en voor hoe wij er zorg voor willen dragen dat iedereen, ongeacht leeftijd, gezondheid of financiële mogelijkheden, tegen gelijke voorwaarden toegang heeft tot kwalitatief goede zorg.

Onze maatschappelijke verantwoordelijkheid strekt zich ook uit naar andere gebieden, zoals welzijn, het milieu en mensenrechten. Wij zien dat er ontwikkelingen in de samenleving gaande zijn waarbij mensen bewustere keuzes maken. Klimaat, gelijkheid, diversiteit en vitaliteit zijn onderwerpen die steeds vaker op de kaart worden gezet en van invloed zijn op die keuzes. Wij zijn ervan overtuigd dat we vanuit onze visie ook in staat zijn om aan deze onderwerpen inhoud te geven.

DUURZAME ONTWIKKELINGSDOELEN

Ons beleid op duurzaamheid is gekoppeld aan de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties: de Sustainable Development Goals (SDG's). Stad Holland onderschrijft alle SDG's, maar om als organisatie gericht aan de slag te gaan, kiezen wij ervoor ons vooral te richten op de drie doelen die dicht bij onze visie en kernwaarden liggen en waarop wij impact kunnen hebben:

DE DRIE DUURZAAMHEIDSPIJLERS VAN DSW

Het bijdragen aan deze doelen doen wij in ons duurzaamheidsbeleid via een drietal pijlers:

1. Zorgverzekeren en zorgcontractering;
2. Interne bedrijfsvoering en werkgeverschap;
3. Duurzaam Beleggen

Hieronder wordt elk van deze pijlers verder toegelicht en belichten wij hoe we daarmee de SDG's ondersteunen.

1. Zorgverzekeren en zorgcontractering

Het verzekeren van zorg en het contracteren van deze zorg bij zorgverleners behoren tot de kernprocessen van elke zorgverzekeraar. Echter hoe een zorgverzekeraar daar invulling aan geeft kan per zorgverzekeraar verschillen. Stad Holland heeft bewuste keuzes gemaakt hoe daar vorm aan wordt gegeven. Deze keuzes zijn ontstaan uit onze visie en streven om bij te dragen aan een duurzame zorgsector waarbinnen verzekerden nu en in toekomst toegang hebben tot kwalitatief goede zorg. Hoe deze keuzes bijdragen aan de doelstellingen van de drie centraal staande SDG's wordt hieronder beschreven.

SDG 3: Goede Gezondheid en Welzijn

Goede Gezondheid en Welzijn hangt nauw samen met onze visie dat iedereen tegen gelijke voorwaarden van goede zorg verzekerd moet zijn. Het is een inherent onderdeel van onze bestaansreden als zorgverzekeraar. De manier waarop wij onze verzekeringen hebben ingericht en de wijze waarop wij de zorg contracteren draagt bij aan de realisatie van deze doelstelling. Stad Holland hanteert hierbij al jaren de volgende drie uitgangspunten:

- **Solidariteit**
Stad Holland vindt dat iedereen, ongeacht leeftijd, gezondheid of financiële mogelijkheden, tegen gelijke voorwaarden van goede zorg verzekerd moet zijn.
- **Keuzevrijheid**
Vrije keuze van zorgverlener is een van de belangrijkste fundamenten van het huidige zorgstelsel. Onze verzekerden hebben dan ook de vrijheid de zorgverlener van hun voorkeur te kiezen.
- **Transparantie**
Stad Holland voert één zorgpolis. Dit bevordert de transparantie bij zorgcontractering.

Om dit alles te bewerkstelligen willen wij de olie in de machine van de gezondheidszorg zijn. Dit betekent dat een uitstekende relatie met huisartsen, ziekenhuizen en andere zorgverleners kenmerkend is voor Stad Holland. We werken samen met zorgverleners aan grote en kleine projecten, om de zorg beter, efficiënter of innovatiever te maken.

De gezondheidszorg ziet zich gesteld voor grote uitdagingen. De vraag naar zorg gaat de komende jaren verder stijgen en zal steeds complexer worden. Aan de andere kant zal het aantal mensen dat deze zorg kan bieden op zijn hoogst gelijk blijven. Dit betekent dat de kloof tussen zorgvraag en zorgaanbod alleen maar groter zal worden. Stad Holland is van mening dat wij deze uitdaging alleen het hoofd kunnen bieden als alle partijen gezamenlijk de schouders eronder zetten en het algemeen belang boven het eigen belang stellen. Hiervoor is het nodig om op regionale schaal over de domeinen (Zvw, Wlz en Wmo) heen goede zorg te organiseren, waarbij kwaliteit van leven centraal staat.

SDG 10: Verminderde Ongelijkheid

Solidariteit is de basis waarop wij onze zorgverzekering hebben vormgegeven. Stad Holland vindt dat iedereen, ongeacht leeftijd, gezondheid of financiële mogelijkheden, tegen gelijke voorwaarden van goede zorg verzekerd moet zijn. Al vanaf de invoering van de basisverzekering is dit onze rotsvaste overtuiging en onderdeel van de kernwaarden van onze organisatie.

Dit komt tot uiting in de keuzes die Stad Holland maakt in haar verzekeringsaanbod:

- Wij bieden alleen één polis met vrije keuze van zorgverlener en daarvoor betaalt iedereen dezelfde premie.
- Indien onze reservepositie dit toelaat stelt Stad Holland de premie voor het volgende jaar lager vast dan de berekende kostendeekkende premie.
- Stad Holland heeft het verplicht eigen risico vanaf 2018 met een symbolisch bedrag van € 10,- verlaagd, omdat wij duidelijk willen maken voorstander te zijn van een eerlijke verdeling van zorgkosten tussen chronisch zieke en gezonde mensen. De symbolische verlaging van het eigen risico hebben wij in uitingen gebruikt om te pleiten voor een verdere verlaging van het verplicht eigen risico en voor afschaffing van het vrijwillig eigen risico.

Daarnaast maakt Stad Holland ook bewust keuzes om bepaalde dingen juist niet te doen:

- Stad Holland doet niet aan enige vorm van risicoselectie. Bij ons is iedereen welkom en ook voor onze aanvullende verzekeringen worden geen medische vragen gesteld.
- Wij richten geen budgetlabels op met afwijkende premiestelling en productaanbod om ons met behulp van marktinspanningen te richten op jonge, gezonde verzekerden die berekenbaar winstgevend zijn.
- Stad Holland doet dus niet aan dual pricing (zogenoeten 'tweelingpolissen') van de basisverzekeringspremie.

SDG 13: Klimaatactie

De zorg die aan onze verzekerden wordt geleverd heeft grote impact op het milieu. De zorgsector in Nederland is namelijk verantwoordelijk voor ongeveer 7% van de nationale voetafdruk in termen van CO₂-emissie equivalent. Daarnaast is 4% van het afval in Nederland en 13% van het grondstoffengebruik (metalen en mineralen) toe te schrijven aan de zorg. De zorgsector werkt daarom gezamenlijk aan 'duurzame zorg'. Dat betekent 'groene en klimaatneutrale zorg' met minimale uitstoot van broeikasgassen en impact op de leefomgeving, geleverd met oog voor spaarzaam en circulair gebruik van grondstoffen en materialen. Met meer inzet op preventie, focus op gezondheid en het verminderen van de negatieve impact van zorg op het klimaat en milieu. Hiertoe hebben de samenwerkende partijen in de Green Deal Duurzame Zorg 3.0 doelstellingen en acties afgesproken om in de periode 2023 tot en met 2026 nog méér te gaan doen aan het realiseren van duurzame zorg.

Wat we op dit gebied nu al doen

- Green Deal Duurzame Zorg 3.0

Ook Stad Holland heeft deze Green Deal in 2022 ondertekend en draagt actief bij aan het realiseren van de doelstellingen van dit akkoord. Als Stad Holland nemen we verduurzaming op in ons contracteringbeleid en in onze overeenkomsten. Daarbij zoeken wij aansluiting bij uitvoeringsplannen die de brancheorganisaties binnen de zorgsector zelf hebben geschreven en die een bijdrage leveren aan de doelstellingen zoals ondertekend in de Green Deal Zorg. Onze rol is om zorgverleners bewust te maken, te ondersteunen, aan te jagen en met elkaar te verbinden. Wij zullen daarbij ook goede initiatieven vanuit de zorgsector verzamelen, stimuleren en delen en helpen om mogelijke knelpunten op te lossen. Om dit te kunnen doen worden onze relatiebeheerders opgeleid en voorzien van up-to-date informatie om hierover met de zorgverlener in gesprek te kunnen gaan. Dit heeft met name betrekking op de zorgverleners waarvoor uitvoeringsplannen vanuit de sector zijn gemaakt zoals ziekenhuizen, GGZ-instellingen, wijkverpleging, farmacie, hulpmiddelen, verzorgings- en verpleeghuizen en gehandicaptenzorg.

2. Interne bedrijfsvoering

Hoewel de interne bedrijfsvoering van Stad Holland een beperkte ecologische voetafdruk heeft vergeleken met de impact van op grond van onze verzekeringspolissen geleverde zorg en onze beleggingen, zien we dat we ook een verantwoordelijkheid hebben met betrekking tot duurzaamheid in onze interne bedrijfsvoering. Hieronder wordt per SDG besproken welke actie door ons ondernomen wordt en wat onze principes zijn wat betreft onze interne bedrijfsvoering.

SDG 3: Goede Gezondheid en Welzijn

Stad Holland is een warme organisatie, waarbij onze kernwaarde menselijkheid ook in ons personeelsbeleid is verankerd. Stad Holland wil niet alleen de juiste zorg voor zijn verzekerden, maar wil ook zelf een gezonde organisatie zijn voor zijn medewerkers. Wij streven ernaar dat er voor onze medewerkers een goede werk/privé balans is, ons beleid plaats onafhankelijk werken ondersteunt dit. Daarnaast willen we er een bijdrage aan leveren dat onze medewerkers vitaal blijven. Sporten en bewegen helpt in onze optiek daarbij en heeft ook een positief effect op het werkplezier. Wij stimuleren daarom ook medewerkers voor wie dat mogelijk is om lopend of op de fiets naar de werklocatie te komen. Gezonde voeding gedurende de werkdag is daarnaast een belangrijk aandachtspunt.

Wat we op dit gebied nu al doen

- Sportschool

In onze compleet ingerichte fitnessruimte sporten medewerkers veelvuldig, individueel en in groepsverband onder begeleiding van gediplomeerde sportinstructeurs. Zowel voor werktijd, tussen de middag als na werktijd is de sportschool geopend.

- Sportactiviteiten buiten Stad Holland

Wij ondersteunen dat ook buiten Stad Hollandsportieve activiteiten ontplooid worden. Zo maken wij het (financieel) mogelijk dat medewerkers deelnemen aan de Roparun, de Bruggenloop en diverse bedrijfssporttoernooien.

- Thuiswerkplekken

Wij verzorgen voor onze medewerkers een Arbo-technisch volwaardig ingerichte thuiswerkplek. Door medewerkers in staat te stellen ook vanuit huis te werken kan bespaard worden op reistijd en wordt daarmee een gezondere werk/privé balans bevorderd.

- Sabbatical regeling

Wij bieden onze medewerkers een sabbatical regeling aan. Wanneer om wat voor reden dan ook een medewerker behoefte heeft om voor een langere periode een break te hebben van zijn werkzaamheden, kan deze gebruik maken van deze regeling. Ook dit bevordert een gezondere werk/privé balans.

- Mobiliteitsbeleid

In ons mobiliteitsbeleid stimuleren we lopen en fietsen als manier om naar de werkplek te komen, door hier een hogere reisvergoeding voor te geven, dan bij het gebruik van de auto als vervoersmiddel.

- Summer fit

Een juist lichaamsgewicht is belangrijk voor een goede gezondheid van onze medewerkers. Door te bewegen en het juiste voedingspatroon aan te leren kan dit gerealiseerd worden. Wij bieden met ons summer fit programma een mogelijkheid om doelgericht af te vallen en gezond te (leren) eten.

- Bedrijfsrestaurant

Tussen de middag wordt in ons bedrijfsrestaurant gezonde en versbereide lunchmogelijkheden aangeboden. Vegetarische opties zijn een vast bestanddeel van dit aanbod.

- Fruit op Werk

Gezond eten tijdens de werkdag gebeurt als dit ook aangeboden wordt. Om die reden bieden wij medewerkers gratis fruit aan gedurende de werkweek.

SDG 10: Verminderde Ongelijkheid

De aandacht die wij besteden op het gebied van verminderde ongelijkheid in onze bedrijfsvoering richt zich op de ontwikkeling van onze medewerkers, een afspiegeling willen zijn van de samenleving en voldoende diversiteit in de top.

Ontwikkeling/opleiding

Voor Stad Holland is de kwaliteit van medewerkers één van de meest onderscheidende factoren. Bij Stad Holland worden daarom duurzame inzetbaarheid, ontwikkeling en groei ondersteund door een continue dialoog met de medewerkers. Uitgangspunt hierbij is hoe medewerkers ook in de toekomst van waarde blijven voor de organisatie. Naast het dagelijks leren in de praktijk werken medewerkers aan hun persoonlijke ontwikkeling door deelname aan opleidingen, trainingen, workshops, themabijeenkomsten en seminars.

Geen onderscheid

Het personeelsbestand van Stad Holland is een afspiegeling van de samenleving. Er is een grote mate van diversiteit binnen functies te zien. Dit streven we ook na. Als er binnen Stad Holland vacatures ontstaan is ons uitgangspunt dat iedereen, ongeacht gender, etniciteit, religie of seksuele geaardheid, evenveel kans dient te maken. Daarbij wordt voor de salariering van de functie geen onderscheid gemaakt naar gender. Hiermee voorkomen wij een loonkloof tussen genders.

Diversiteit aan de top

Stad Holland gelooft erin dat besluitvorming beter wordt wanneer de teams die tot besluitvorming komen divers van samenstelling zijn. Stad Holland streeft daartoe gendergelijkheid na door streefcijfers te hanteren voor besluitvormende en toezichthoudende gremia. Hierbij kijken we naar Ledenraad, Raad van Commissarissen (RvC), Raad van Bestuur (RvB) en directieteam. Ons uitgangspunt is dat in deze gremia ten minste een derde vrouw en ten minste een derde man zitting hebben.

Wat we op dit gebied nu al doen

- Ledenraad

De Ledenraad bestaat momenteel uit drie vrouwen en negen mannen en voldoet daarmee nog niet aan ons streefcijfer.

- RvC

De RvC bestaat momenteel uit twee vrouwen en twee mannen en voldoet daarmee aan ons streefcijfer. De voorzitter van de RvC is een vrouw.

- RvB

De RvB bestaat momenteel uit twee mannen en voldoet daarmee nog niet aan ons streefcijfer. Bij de werving en selectie van een nieuw lid van de RvB zal naast de portefeuillevreiding, de evenwichtige verdeling van de m/v verhouding van de RvB een belangrijk criterium zijn.

- Directieteam

De subtop wordt gevormd door deelnemers van het Directieteam. Het Directieteam is verantwoordelijk voor de integrale aansturing van de organisatie. Momenteel bestaan de deelnemers van het Directieteam, naast de RvB, uit vijf mannen en drie vrouwen. Dit voldoet aan ons streefcijfer.

SDG 13: Klimaatactie

Het handelen van Stad Holland heeft vanzelfsprekend impact op het milieu en laat een ecologische voetafdruk achter. Stad Holland probeert deze impact ook voor de bedrijfsvoering op verschillende manieren te verminderen.

In ons streven om onze ecologische voetafdruk te beperken focussen we ons vooral op die zaken die de meeste impact maken. In onze optiek zijn dat ons energieverbruik, onze vervoersbewegingen en onze bedrijfsprocessen. Wij brengen hiervoor, in samenwerking met een extern adviesbureau, onze CO₂-voetafdruk in kaart en op basis van analyse hiervan zullen wij verbetermogelijkheden formuleren.

Maar ook op andere gebieden proberen we positieve veranderingen door te voeren. Wij geven medewerkers die daar aan willen bijdragen de ruimte. Zo is een groep enthousiaste en betrokken medewerkers op het gebied van duurzaamheid actief om te werken aan de realisatie van mogelijkheden voor Stad Holland om nog meer stappen te zetten op onder andere energiebesparing, energietransitie en afvalstromen.

Wat we op dit gebied nu al doen

- Energieverbruik en verduurzaming kantoorgebouwen

Een belangrijke bron van onze ecologische voetafdruk zijn de kantoorgebouwen waarin wij gevestigd zijn. De afgelopen jaren zijn deze kantoorgebouwen gerenoveerd en zijn verdere energiebesparende maatregelen genomen, zoals de toepassing van LED-verlichting door het gehele kantoorgebouw. Stad Holland heeft vanuit duurzaamheidsoogpunt bewust gekozen om juist de bestaande gebouwen te renoveren in plaats van het realiseren van nieuwbouw voor zijn huisvesting. De renovatie en energiebesparende maatregelen hebben bijgedragen aan een daling in elektriciteitsgebruik van 15% en een daling van aardgasgebruik met bijna 50%. De elektriciteit die we inkopen bestaat voor 100% uit groene stroom en ons aardgas wordt CO₂ gecompenseerd. Verder zijn we begonnen met het onderzoeken van de mogelijkheden van het opwekken van eigen duurzame energie.

- Vervoersbewegingen

Stad Holland heeft een mobiliteitsbeleid dat duurzaamheid als belangrijk uitgangspunt heeft. Zo proberen wij medewerkers te verleiden om de auto te laten staan en hun vervoersbewegingen lopend, fietsend of per OV te maken. Hiertoe geven wij een hogere vergoeding voor lopen en fietsen, dan voor het gebruik van een auto als vervoersmiddel. Daarnaast biedt Stad Holland zijn personeel een fietsplan en het gebruik van openbaar vervoer wordt volledig vergoed. Meer dan de helft van ons personeel komt hierdoor met de fiets of het openbaar vervoer naar het werk. De ligging van het kantoorpand van Stad Holland, in grote nabijheid van alle openbaar vervoersvormen, draagt bij aan de omvang van dit duurzame woon-werkverkeer. Daarnaast zien we het gebruik van elektrische auto's binnen Stad Holland toenemen.

- Bedrijfsprocessen

Binnen onze bedrijfsprocessen wordt ook gestreefd naar een reductie van onze voetafdruk. Stad Holland stimuleert het gebruik van de digitale mogelijkheden in de communicatie tussen verzekerden en Stad Holland. Wij investeren veel in onze beveiligde omgeving, zodat verzekerden papierloos allerlei zaken met ons kunnen regelen. Maar ook onze mobiele strategie draagt daaraan bij, door apps beschikbaar te stellen waarmee bijvoorbeeld zorgkosten gedeclareerd kunnen worden. De post die wij op papier ontvangen wordt bij binnenkomst gedigitaliseerd, waarna het administratieve proces volledig papierloos wordt afgehandeld. Voor vergaderingen bij Stad Holland wordt een papierloos traject nagestreefd. Hiertoe zijn breed onder ons personeel diverse mobiele devices, zoals laptops, chromebooks en tablets, beschikbaar gesteld waardoor alle vergaderstukken digitaal geraadpleegd kunnen worden. Ook zijn wij overgegaan op het gebruik van biologisch afbreekbare materialen voor de door ons verstrekte verzekeringspasjes.

3. Duurzaam Beleggen

Stad Holland heeft een intrinsieke motivatie om invulling te geven aan zijn maatschappelijke rol. Dit strekt zich ook uit naar de manier waarop wij onze beleggingen hebben vormgegeven. Daarom hanteert Stad Holland een beleid Duurzaam Beleggen. Daarbij zijn voor Stad Holland de ESG-factoren (milieu, sociale en governance aspecten) uitgangspunt bij de inrichting van zijn beleggingen.

Bij Stad Holland is Duurzaam Beleggen een integraal onderdeel van het beleggingsproces. De beleggingsdoelstellingen van Stad Holland zijn in evenwicht met onze maatschappelijke verantwoordelijkheid. Door duidelijke beleggingsbeginselen te formuleren maakt Stad Holland kenbaar op welke wijze en met welk doel de beleggingsportefeuille wordt beheerd. Daarbij is duurzaam beleggen één van de uitgangspunten. Stad Holland laat zich in de dagelijkse beheeractiviteiten en uitvoering van zijn beleggingsbeleid ondersteunen door externe partijen. Zo heeft Stad Holland zijn vermogensbeheer uitbesteed aan fiduciair vermogensbeheerder GSAM en is een extern adviseur onderdeel van de Beleggingscommissie.

Stad Holland heeft een intrinsieke motivatie om ook invulling te geven aan zijn maatschappelijke rol via het duurzaamheidsbeleid. Het beleid is ten minste een afspiegeling van de heersende maatschappelijke normen en waarden en vooruitstrevender op onderwerpen die dicht bij de klanten en aard van Stad Holland liggen. Deze keuzes worden weloverwogen door Stad Holland gemaakt en liggen ten grondslag aan de selectiecriteria voor de fondsen waarin Stad Holland belegt en hoe er invulling wordt gegeven aan actief aandeelhouderschap.

Vanzelfsprekend houdt Stad Holland bij de inrichting van zijn beleggingen ook rekening met de eisen die de wet stelt aan Duurzaam Beleggen, zo wordt niet belegd in producenten van clustermunitie of in landen waartegen financiële sancties zijn afgekondigd. Naast de wettelijke verplichtingen heeft Stad Holland zich gecommitteerd aan een aantal zogenaamde convenanten te weten de Code Duurzaam Beleggen en het IMVO Convenant.

3.1. Doelstellingen

Stad Holland levert een bijdrage aan de overgang naar een duurzame samenleving. Om de noodzakelijke overgang naar een duurzame samenleving te ondersteunen, brengt Stad Holland haar beleggingsportefeuilles in lijn met internationale transitiepaden. Hiervoor committeert Stad Holland zich aan een aantal doelstellingen. Deze doelstellingen zijn niet alleen gericht op het mitigeren van klimaatverandering, maar ook bijvoorbeeld voor het minimaliseren van biodiversiteitsverlies.

3.1.1. HALVERING BROEIKASGASEMISSIES IN 2030

Hoewel Stad Holland (nog) geen ondertekenaar is van het klimaatcommitment van de Nederlandse financiële sector, levert Stad Holland wel een bijdrage aan de uitvoering van het klimaatakkoord van Parijs. De langetermijndoelstelling van Stad Holland is om in 2050 binnen de beleggingsportefeuille een netto nulmissie te realiseren om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5°C. De tussendoelen zijn om de broeikasgasintensiteit van de beleggingen van Stad Holland met ten minste 50% te verminderen in 2030 en 75% in 2040 ten opzichte van het niveau in 2020.

Om deze doelstellingen te behalen, werkt Stad Holland aan actieplannen voor al onze relevante financieringen en beleggingen. Hierin licht Stad Holland toe welke acties worden ondernomen om bij te dragen aan het klimaatakkoord van Parijs. Dit zal onder andere een combinatie zijn van benaderingen waaronder CO₂-reductiedoelstellingen voor de portefeuille waar dat mogelijk is, engagement, en financieringen van CO₂-reducerende projecten.

3.1.2. WATERNEUTRAAL IN 2030

Als gevolg van klimaatverandering en de onttrekking van water door de maatschappij komen schaarste en droogte met een steeds hogere frequentie voor. Stad Holland zet daarom in op circulaire wateroplossingen en heeft zich tot doel gesteld in 2030 een waterneutrale beleggingsportefeuille te realiseren. Om dit te bereiken belegt Stad Holland bijvoorbeeld in obligaties om voorzieningen voor waterrecycling en afvalwaterbeheer te verbeteren.

3.1.3. GEEN ONTBOSSING IN 2030

Ontbossing draagt sterk bij aan de groeiende uitstoot van broeikassen en daarmee aan de verandering van het klimaat. Stad Holland werkt daarom toe naar het inzicht verkrijgen in de mate waarin ontbossing nog voor komt in de portefeuille met als uiteindelijke doelstelling om in 2030 te kunnen garanderen dat er geen ontbossing meer plaatsvindt binnen onze beleggingen.

3.2. Routes voor implementatie

Stad Holland heeft een tweetal instrumenten via welke wij het duurzaamheidsbeleid in de praktijk brengen en sturen op de genoemde doelstellingen.

3.2.1. SELECTIE EN MONITORING VAN FONDSEN

Stad Holland belegt, staatsobligaties, bedrijfsobligaties, aandelen, hypotheeklen en geldmarkten. Voor al deze beleggingscategorieën investeert Stad Holland in fondsen. Omdat Stad Holland enkel in fondsen belegt is het selecteren van het juiste fonds en de juiste fondsmanager cruciaal. Daarnaast screent Stad Holland het portfolio op kwartaalbasis om te zien in hoeverre de bedrijven in de portfolio nog aan het duurzaamheidsbeleid van Stad Holland voldoen. Bevindingen van deze screening worden elk kwartaal bij de beleggingscommissie van Stad Holland geagendeerd en wordt over verdere acties besloten. Wanneer bedrijven niet blijken te voldoen aan dit beleid, dan gaat de fiduciair manager van Stad Holland het gesprek aan met de fondsmanager. Wanneer een fonds langdurig niet voldoet aan het duurzaamheidsbeleid, en de fondsmanager niet bereid blijkt hierin tegemoet te komen kan Stad Holland ertoe overgaan zich terug te trekken uit het fonds en elders te investeren.

3.2.2. ACTIEF AANDEELHOUDERSCHAP

Stad Holland gelooft in actief aandeelhouderschap van haar investeringen. Hiermee wil Stad Holland de bedrijven in het portfolio stimuleren tot verbetering van de bedrijfsvoering, om zo bij te dragen aan de transitie naar een duurzame wereld. Dit actief aandeelhouderschap uit zich op twee manieren:

- i. stemmen op aandeelhoudersvergaderingen;
- ii. rechtstreeks engagement met onze portfoliobedrijven en overheden;

3.3. Duurzaamheidsraamwerk

Om vorm te geven aan zijn duurzame beleggingsbeleid deelt Stad Holland bedrijven in naar een aantal duurzaamheidscategorieën:

1. *Ethisch onverantwoord en schadelijk gedrag*: Dit zijn de bedrijven en overheden die onze ethische ondergrens overtreden en waarin wij om die reden niet investeren.
2. *In transitie*: Dit zijn bedrijven en overheden die opereren in lijn met de transitiepaden naar een duurzame samenleving of over de capaciteit beschikken om in lijn te komen met deze transitiepaden.
3. *Impactvol*
Dit zijn bedrijven en overheden die opereren in lijn met de transitiepaden naar een duurzame samenleving of over de capaciteit beschikken om in lijn te komen met deze transitiepaden.

Deze categorieën worden hieronder verder toegelicht, samen met de implementatiestrategie die we hierbij gebruiken.

3.3.1. ETHISCH ONVERANTWOORD EN SCHADELIJK GEDRAG

Stad Holland baseert zich op internationale standaarden om te bepalen welke bedrijven onder een bepaalde ethische grens opereren. Hierbij baseert Stad Holland zich onder anderen op:

- i. de Principles for Responsible Investment;
- ii. de UN Global Compact;
- iii. de OESO-richtlijnen.

Daarnaast zijn er bepaalde (sub)sectoren die niet in Stad Holland's visie rondom een duurzame en toekomstbestendige maatschappij vallen. Bedrijven die binnen deze categorie vallen worden door Stad Holland in principe uitgesloten. Omdat Stad Holland investeert in fondsen betekent dit in de praktijk dat met de fondsmanager in gesprek wordt gegaan – of in het uiterste geval dat er wordt overgestapt naar een ander fonds.

Vanuit internationale standaarden bepalen de volgende punten voor Stad Holland de ethische ondergrens waaraan alle bedrijven waarin wordt geïnvesteerd dienen te voldoen:

A. Respecteren van internationale sancties:

Stad Holland sluit bedrijven en landen uit waaraan sancties zijn opgelegd door internationale organisaties die binnen de regels van het recht handelen, zoals de Verenigde Naties en de Europese Unie.

B. Geen systematische betrokkenheid bij fraude, corruptie of belastingontduiking:

Stad Holland belegt niet in bedrijven of landen die systematisch betrokken zijn bij omkoping, fraude, samenzwering, witwassen of belastingontduiking.

C. Respecteren van mensenrechten:

Bedrijven en landen hebben de maatschappelijke verantwoordelijkheid om mensenrechten te respecteren. Bedrijven en landen die mensenrechten respecteren - denk aan het recht op gezondheid, op onderwijs, op toegang tot energie, water en sanitaire voorzieningen - behalen naast een financieel rendement ook een maatschappelijk rendement. Ook landen die niet vrij zijn, conform de definitie van 'Freedom House', worden uitgesloten.

D. Respecteren van arbeidsrechten:

Stad Holland sluit zich op dit gebied aan bij internationale normen. Geen kinderarbeid, geen dwangarbeid en geen discriminatie op de werkvloer, maar wel vrijheid van vakvereniging en het recht op collectieve onderhandelingen.

Naast bovenstaande ethische overtredingen, investeert Stad Holland niet in bedrijven die betrokken zijn bij handelingen of producten die schadelijk zijn voor de samenleving of het milieu dusdanig dat het niet overeenkomt met onze overtuigingen:

E. Geen betrokkenheid bij producten en ondernemingen die schade toebrengen aan de volksgezondheid:

Stad Holland belegt niet in bedrijven en landen die informatie achterhouden, vervalsen of verdraaien, zodat we de productveiligheid en de volksgezondheid kunnen beschermen. Stad Holland belegt niet in de productie van tabak en beperkt de mate waarin er belegd wordt in de distributie en verkoop van tabak. Daarnaast beperkt Stad Holland de mate waarin er wordt belegd in pornografie of in aanbieders van gok- en loterijspellen. Tot slot belegt Stad Holland niet in bedrijven die actief zijn in de asbest mijnbouw, omdat dit ernstige schade kan toebrengen aan de gezondheid van de mijnbouwwerkers en gemeenschappen wonende rondom mijnen.

F. Geen betrokkenheid bij wapens:

Stad Holland belegt niet in de productie, ontwikkeling, verkoop of distributie van wapens of gerelateerde activiteiten en de verkoop van wapens aan burgers. Bovendien wordt er niet belegd in bedrijven en landen die militair materieel aan onderdrukkende regimes leveren.

G. Geen systematische betrokkenheid bij ernstige milieuschade:

Stad Holland belegt niet in activiteiten die ernstige schade toebrengen aan het milieu. Wij zijn zeer kritisch op vervuiling, verlies aan biodiversiteit en uitputting van natuurlijke hulpbronnen.

H. Geen energieproducenten die niet acteren in lijn met het Klimaatakkoord van Parijs:

In 2030 wil Stad Holland niet meer betrokken zijn bij bedrijven die omzet halen uit de winning van olie uit teerzanden, arctische olie en -gas en schaliegas. Om dit te bereiken begint Stad Holland nu met het uitsluiten van bedrijven die meer dan 10% van hun omzet uit een van deze activiteiten halen, en zal het deze grens verder verlagen naar 0% richting 2030. Bedrijven die actief zijn in de extractie van olie uit teerzanden zijn al volledig uitgesloten.

De annex bevat een lijst met de gronden waarop bedrijven niet voldoen aan dergelijke principes en de wetgevingen die hierbij gebruikt worden.

3.3.2. IN TRANSITIE

Bij bedrijven die voldoen aan de ethische basisvoorwaarden wordt gekeken hoe ver ze zijn met het implementeren van overige duurzaamheids- en sociale aspecten in de bedrijfsvoering. Bedrijven die hierin nog stappen kunnen maken worden beoordeeld als 'in transitie'. Dit houdt in dat het bedrijf nog stappen kan maken om meer maatschappelijk verantwoord te ondernemen. Op basis daarvan zal Stad Holland op bepaalde thema's overgaan op actief aandeelhouderschap. Dit houdt in dat Stad Holland stemt op aandeelhoudersvergaderingen en/of aansluit bij collectieve engagementinitiatieven.

Binnen deze categorie focust Stad Holland zich op engagementinitiatieven die gelinkt zijn aan goede gezondheid en welzijn (SDG 3), ongelijkheid verminderen (SDG 10) en klimaatactie (SDG 13). Daarnaast heeft Stad Holland extra aandacht voor het verlies aan biodiversiteit in oceanen (SDG 14) en op land (SDG 15).

SDG 3: Goede Gezondheid en Welzijn

Als zorgverzekeraar is goede gezondheid en welzijn voor mensen van alle leeftijden een prioriteit van DSW. Iedereen hoort in zo goed mogelijke gezondheid te kunnen leven, door behandeling van ziektes en psychische problemen en door preventie van voortijdige sterfte. Bedrijven en overheden spelen hierin een belangrijke rol, zowel in de preventie van gezondheidsproblemen door het beperken van schadelijke effecten van hun activiteiten en het promoten van een gezonde levensstijl, alsmede toegankelijkheid tot gezondheidszorg en medicatie.

Milieuvervuiling

Jaarlijks komen er grote hoeveelheden toxische emissies, chemische stoffen en gevaarlijk afval in het milieu terecht. Bovendien worden de producten waarvoor chemicaliën worden gebruikt, uiteindelijk als afval verwijderd. Vooral plastic producten hebben een immens afvalprobleem, maar ook e-afval en andere afvalstromen dragen bij tot een breed scala van milieu- en sociale problemen. Slechts een fractie van de schadelijke effecten van chemicaliën en afval is bekend. De 2019 Global Chemicals Outlook van UN Environment onderstreept de urgentie om chemische vervuiling en schade aan de menselijke gezondheid te verminderen. Chemische stoffen kunnen milieu- en gezondheidsproblemen veroorzaken in alle fasen van de lifecycle van het product of de stof - in de productie, gebruik en einde van de levensduur (afval).

Het is belangrijk om bedrijven te monitoren die betrokken zijn bij de productie van chemisch afval. Dit zal vooral zijn rondom de productie en het gebruik van pesticiden, meststoffen, verf en plastic producten.

Zo verwacht Stad Holland van bedrijven die actief zijn in de mijnbouwsector dat de lange termijneffecten van een mijn na sluiting worden meegenomen in de plannen voor de ontwikkeling van nieuwe mijnen. Wanneer dit niet het geval is zal Stad Holland haar invloed aanwenden om deze praktijk aan te passen bij haar portfoliobedrijven. Stad Holland hanteert echter wel een ondergrens. Zo sluit Stad Holland bedrijven uit die betrokken zijn bij het exploiteren van asbestmijnen. Deze activiteiten brengen ernstige gezondheidsschade toe aan zowel de mijnwerkers als de gemeenschappen wondende rondom deze mijnen.

Gezonde voedingsmiddelen

Gezondheid is een essentieel onderdeel van een duurzame samenleving. Stad Holland kijkt daarom kritisch naar de mate waarin voedselproducenten en de detailhandel gezonde voedingsmiddelen promoten en verkopen. Het vergroten van het aanbod aan gezonde voedingsproducten helpt bijvoorbeeld om obesitas aan te pakken, een aandoening die wereldwijd meer dan een miljard mensen treft. Overgewicht en obesitas verminderen de levenskwaliteit, beïnvloeden de geestelijke gezondheid en houden verband met veel niet-overdraagbare ziekten. De stijgende obesitascijfers op zijn beurt hebben gevolgen voor het bedrijfsleven, zoals een hoger ziekteverzuim en een lagere productiviteit.

Stad Holland voert via coalities van beleggers engagement met de voedingsindustrie om de beschikbaarheid van betaalbare en gezondere voeding te verbeteren. Deze engagements zijn gericht op verbetering van de informatievoorziening over de gezondheid van producten en het stellen van doelen om het aandeel van gezondere producten in de verkoop te vergroten. Zo worden bedrijven gevraagd nutri-scores te publiceren, een door de overheid erkend model voor de voedingswaarde van producten. Het publiceren van deze scores stelt Stad Holland in staat bedrijven onderling te vergelijken, maar ook om de voortgang van een bedrijf te meten in het aanbieden van gezonde producten.

Naast het promoten van gezonde voeding, ziet Stad Holland een belangrijke rol voor bedrijven en overheden om het gebruik van producten met schadelijk gezondheidseffecten te minimaliseren. Stad Holland belegt daarom reeds niet in de productie van tabak en beperkt de mate waarin er belegd wordt in de distributie en verkoop van tabak. Daarnaast ziet Stad Holland een rol weggelegd voor overheden om het gebruik van tabak (verder) te ontmoedigen en daarmee een betekenisvolle bijdrage te leveren aan een tabaksvrije toekomst.

Toegang tot geneesmiddelen

De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en het Internationaal Verdrag over Economische, Sociale en Culturele Rechten hebben een norm gedefinieerd wat het recht op gezondheid inhoudt. Bovendien verwijst de duurzame ontwikkelingsdoelstelling van de Verenigde Naties naar het waarborgen van een gezond leven voor iedereen. Farmaceutische bedrijven spelen een belangrijke rol bij de verwezenlijking hiervan. Daarom is het belangrijk zorgvuldig het gedrag van de farmaceutische bedrijven en de rol die zij vervullen in de toegang tot geneesmiddelen te monitoren.

Naast de ethische principes waar farmaceutische ondernemingen aan moeten voldoen, vindt Stad Holland dat bedrijven in deze sector een effectief beleid en effectieve processen moeten hebben om bij te dragen aan toegankelijke en betaalbare gezondheidszorg voor iedereen. Van hen wordt verwacht dat zij handelen volgens de Principles for Responsible Supply Chain Management zoals geformuleerd door het Pharmaceutical Supply Chain Initiative (PSCI). Farmaceutische bedrijven voeren hun activiteiten op een ethische manier uit, handhaven de mensenrechten van hun werknemers, zorgen voor een gezonde en veilige werkomgeving, werken op een milieuverantwoorde manier en voortdurende verbetering van hun activiteiten en producten bevorderen.

Indien nodig stimuleert Stad Holland door actief aandeelhouderschap farmaceutische bedrijven waarin het investeert om hun beleid en processen te verbeteren. Een voorbeeld daarvan is de mate waarin farmaceuten hun (toekomstige) medicijnen en vaccins vanaf de productlancering beschikbaar stellen aan lagere inkomensgroepen. Door actief het gesprek aan te gaan spoort Stad Holland de farmaceutische sector aan om de toegankelijkheid tot medicijnen en vaccins te vergroten, bijvoorbeeld door prijsstelling, licenties, donaties en capaciteitsopbouw in arme landen.

SDG 10: Verminderde Ongelijkheid

Globalisering, verstedelijking, toenemende migratie en stijgende opleidingsniveaus beïnvloeden de groeiende ongelijkheid (vooral in opkomende markten). Dit kan gedeeltelijk worden verklaard door veranderingen in skills die nodig zijn als gevolg van technologische veranderingen, veranderingen in de arbeidsmarkt en als gevolg van demografische veranderingen in landen. Dit heeft weer invloed op de betaalbaarheid en toegankelijkheid van diensten en goederen. Een actieve rol van overheden en bedrijven zal in toenemende mate nodig zijn om te voorzien in diensten en goederen en deze problemen aan te pakken. Als dit niet gebeurt zorgt dit voor sociale onrust en de daarbij horende maatschappelijke kosten.

Het is voor Stad Holland belangrijk om de het risico van een te grote sociale ongelijkheid te monitoren en via haar beleggingen zoveel mogelijk de groeiende ongelijkheid tegen te gaan. Dit doet Stad Holland niet alleen door te monitoren in welke mate portefeuilles bijdragen aan de groeiende ongelijkheid, maar ook door engagement in te zetten om bedrijven te stimuleren ongelijkheid te verminderen. Zo zet Stad Holland in op het uitbetalen van een leefbaar loon voor alle werknemers in de keten van de bedrijven waarin Stad Holland belegt. Door een leefbaar loon uit te betalen kunnen werknemers in de basisbehoeften voorzien, voor zichzelf en voor zijn of haar gezin. Daarbij ligt de focus in eerste instantie bij bedrijven in risicosectoren zoals de kledingindustrie en retailers.

SDG 13: Klimaatactie

Het wordt steeds duidelijker dat het klimaat aan het veranderen is. De stijging van de gemiddelde temperatuur van de laatste decennia ligt buiten de normale variabiliteit van temperatuursveranderingen in de afgelopen eeuw. Een aantal analyses, waaronder onderzoek door het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), wijzen er sterk op dat deze temperatuurstijging het gevolg is van de toenemende concentraties broeikasgassen in de atmosfeer. Dit bewijst dat de bezorgdheid over grotere veranderingen in het klimaat geloofwaardig zijn. Recentere bevindingen hebben deze conclusie nog versterkt. Uit de modellen blijkt dat de verbranding van fossiele brandstoffen een van de belangrijkste oorzaken is van de hogere concentraties kooldioxide. Andere factoren zijn de uitstoot van methaan, distikstofoxide en freon. Deze modellen suggereren ook dat, zonder ingrijpende beleids- of technologische veranderingen, de CO₂-concentraties in de toekomst zullen blijven stijgen grotendeels als gevolg van de verbranding van fossiele brandstoffen. De opwarming van de aarde zal waarschijnlijk tussen 2030 en 2050 al minstens 1,5 graden Celsius bedragen ten opzichte van het pre-industriële tijdperk, als de opwarming in het huidige tempo blijft doorgaan.

Klimaatverandering is een globale uitdaging die zich niets aantrekt van nationale grenzen. Het is een probleem dat oplossingen vereist die moeten worden gecoördineerd op internationaal niveau om te komen tot een koolstofarme economie. De vereiste veranderingen zijn echter niet alleen relevant als gevolg van de klimaateffecten, maar zullen ook leiden tot veranderingen in de reële economie. Deze veranderingen zullen waarschijnlijk gepaard gaan met zowel waardecreatie als stranded assets, die op hun beurt financiële risico's en kansen voor investeerders kunnen creëren.

Stad Holland wil actief bijdragen aan de uitdaging om te komen tot een koolstofarme samenleving. Stad Holland maakt daarbij een zorgvuldige afweging tussen de twee instrumenten die het voor handen heeft, fondsselectie en engagement, om te sturen op de halvering van broeikasgasemissies in 2030. Daarvoor werkt Stad Holland aan een plan met concrete acties richting 2030 om deze doelstelling te bereiken. Zo is het bijvoorbeeld essentieel om het gebruik van steenkolen uit te faseren om de CO₂-uitstoot te reduceren. Echter, het alleen uitsluiten van bepaalde sectoren of activiteit, zoals het gebruik van steenkool voor energieopwekking, leidt niet altijd tot verandering in de reële economie. Daarom kiest Stad Holland hier voor een aanpak op basis van engagement. Stad Holland gebruikt hierbij haar invloed om bedrijven die een deel van hun omzet halen uit kolenmijnbouw of kolengestookt energie ertoe te bewegen hun activiteiten aan te passen en zo de energietransitie te faciliteren. Indien bedrijven in de portefeuille echter onvoldoende vooruitgang laten zien in de uitfasering van steenkool, zal Stad Holland hierover het gesprek aangaan met de fondsmanager om het desbetreffende bedrijf uit te sluiten en/of dit als overweging mee te nemen in de selectie van een alternatief fonds.

SDG 14: Leven in het water

SDG 15: Leven op het land

Het verlies van biodiversiteit als gevolg van klimaatverandering en menselijk handelen vormt een steeds groter risico. Als gevolg van landconversie, ontbossing, degradatie en overexploitatie veranderen land en zee en neemt de biodiversiteit af. Deze activiteiten verminderen het leefgebied van verschillende soorten. Recente inschattingen tonen aan dat meer dan een miljoen soorten met uitsterven worden bedreigd. Het Verdrag over Biologische Diversiteit (VBD) beoogt via de Aichi-doelstellingen ecosystemen en biodiversiteit te beschermen, zodat deze ecosystemen goederen en diensten kunnen blijven leveren die waardevol zijn voor de mens. Het bevorderen van duurzaam landgebruik is een van de belangrijkste strategische doelstellingen van het VBD.

Verlies van biodiversiteit, zal een negatieve impact hebben op de bodemproductiviteit, water beschikbaarheid en verontreiniging. Dit zal leiden tot een grotere behoefte aan kapitaalinvesteringen om de productiviteit van het land te garanderen of de voorziening van natuurlijke en mariene hulpbronnen veilig te stellen. Bovendien zullen sommige sectoren, ook al zien zij geen directe gevolgen van biodiversiteitsverlies, juridische en reputatie risico's lopen aangezien regeringen en consumenten reageren op de gevolgen van de bijdrage van bedrijven aan biodiversiteitsverlies.

Stad Holland monitort of bedrijven actief zijn in regio's met kwetsbare ecosystemen, beschermde gebieden of in gebieden die als hotspotgebieden voor biodiversiteit zijn aangemerkt, waaronder bossen met een hoge beschermingswaarde, beschermde natuurgebieden, veengebieden en in voor visserij gesloten gebieden ("no-take zones"). Stad Holland onderzoekt hierbij het risico dat bedrijven lopen om betrokken te zijn bij aanzienlijke verstoringen in deze gebieden, door te kijken naar de gebieden waarin het bedrijf opereert, de sector en in hoeverre het bedrijf een goed managementsysteem heeft voor het mitigeren van deze risico's. Stad Holland verwacht dat bedrijven voldoende maatregelen nemen om deze risico's te mitigeren, zodat dit niet leidt tot systematische risico's.

3.3.3. IMPACT

Naast het inzetten op benodigde duurzaamheidstransities, belegt Stad Holland via fondsen in bedrijven oplossingen bieden om deze transities mogelijk te maken en te versnellen. Stad Holland hanteert hierbij een strikte criteria om als bedrijf in aanmerking te komen voor deze categorie. Bedrijven moeten bijvoorbeeld een substantieel deel van de inkomsten, kapitaaluitgaven en onderzoeks- en ontwerpplannen of operationele uitgaven kunnen linken aan een meetbare positieve impact. Een groot bedrijf dat maar een klein deel van zijn totale activiteiten kan koppelen aan positieve impact zal daarom niet in aanmerking komen voor deze categorie. Naast dat het bedrijf moet voldoen aan dit criterium, mag het ook geen significante schade aanrichten (do no significant harm).

Naast beleggingen in bedrijven die positieve impact genereren, belegt Stad Holland via duurzame obligaties in projecten van bedrijven om te verduurzamen. Stad Holland belegt bijvoorbeeld in groene obligaties (green bonds) van banken waarmee zij voorzieningen financieren voor waterrecycling en afvalwaterbeheer willen verbeteren.

ANNEX: GEDETAILLEERD DUURZAAMHEIDSBELEID

A. Respecteren van internationale sancties

Sancties zijn dwingende instrumenten die worden gebruikt als reactie op schendingen van het internationaal recht of van mensenrechten. Stad Holland sluit bedrijven uit van haar beleggingsuniversum waarvoor sancties zijn uitgevaardigd door internationale organisaties die handelen in het kader van de rechtsstaat, zoals de Verenigde Naties en de Europese Unie.

Lijst van EU-sancties:

- *Verordening (EU) nr. 269/2014 van de Raad van 17 maart 2014 betreffende beperkende maatregelen met betrekking tot acties die de territoriale integriteit, soevereiniteit en onafhankelijkheid van Oekraïne ondermijnen of bedreigen;*
- *Besluit 2014/512/GBVB van de Raad van 31 juli 2014 betreffende beperkende maatregelen naar aanleiding van acties van Rusland die de situatie in Oekraïne destabiliseren*
- *Verordening (EU) nr. 833/2014 van de Raad van 31 juli 2014 betreffende beperkende maatregelen naar aanleiding van de acties van Rusland die de situatie in Oekraïne destabiliseren*

B. Geen systematische betrokkenheid bij fraude, corruptie of belastingontduiking

Stad Holland beschouwt betrokkenheid bij corruptie, zoals gedefinieerd door de volgende mechanismen, als een schending van de ethische principes:

- *OESO-verdrag inzake de bestrijding van omkoping van buitenlandse ambtenaren bij internationale zakelijke transacties, 1997;*
- *Principe 10 van de UN Global Compact inzake het bestrijden van corruptie in alle vormen, met inbegrip van afpersing en omkoping;*
- *Verdrag van de Verenigde Naties tegen corruptie, 2003;*
- *OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen, 2011.*

Stad Holland investeert niet in bedrijven die systematisch betrokken zijn bij fraude, corruptie of belastingontduiking. Vormen van corruptie omvatten omkoping, afpersing, fraude, collusie, witwassen van geld, verduistering, illegale politieke bijdragen, nepotisme en bepaalde faciliterende betalingen. Stad Holland beschouwt ook het bewust achterhouden, vervalsen of verdraaien van informatie die van essentieel belang voor consumenten, zakenrelaties, aandeelhouders, werknemers of andere belanghebbenden als een schending van haar ethische principes.

C. Respecteren van mensenrechten

De UN Guiding Principles on Business and Human Rights die in juni 2011 unaniem zijn goedgekeurd door de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties, benadrukken de verantwoordelijkheid van bedrijven om de mensenrechten te respecteren. Deze verantwoordelijkheid, die ook wordt bevestigd in de beginselen 1 en 2 van UN Global Compact en de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen voor multinationals, houdt in dat bedrijven moeten voorkomen dat ze via eigen bedrijfsactiviteiten bijdragen aan negatieve impact op de mensenrechten, en om impact voor de mensenrechten die verband houden met activiteiten in de keten te voorkomen, te verzachten of te verhelpen.

De verantwoordelijkheid van ondernemingen om de mensenrechten te respecteren heeft minimaal betrekking op de internationaal erkende mensenrechten, opgeschreven in de International Bill of Rights. Afhankelijk van de omstandigheden kan het nodig zijn dat ondernemingen rekening houden met aanvullende universele mensenrechtennormen, bijvoorbeeld met betrekking tot de bescherming van de mensenrechten van specifieke groepen zoals inheemse volkeren, vrouwen, gehandicapten, en migrerende werknemers en hun gezinnen. Stad Holland beschouwt schendingen van de hierboven genoemde internationale mensenrechtenmechanismen als een schending van de ethische principes.

D. Respecteren van arbeidsrechten

Arbeidsrechten omvatten de afschaffing van kinderarbeid en de uitbanning van alle vormen van dwangarbeid, maar ook de vrijheid van vereniging, de effectieve erkenning van het recht op collectieve onderhandeling en de uitbanning van alle vormen van alle vormen van discriminatie op het gebied van werkgelegenheid op basis van godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, handicap, seksuele gerichtheid of op welke grond dan ook.

Stad Holland laat zich leiden door internationale normen over arbeidsrecht en beschouwt schendingen door bedrijven of hun belangrijkste leveranciers van de volgende verdragen als een schending van de ethische principes:

Kinderarbeid

- *Verdrag betreffende de minimumleeftijd voor toelating tot arbeid, 1973 (Internationale Arbeidsorganisatie)*
- *Verdrag inzake de rechten van het kind, 1989*
- *Verdrag inzake de ergste vormen van kinderarbeid, 1999 (Internationale Arbeidsorganisatie)*
- *Principe 5 van de UN Global Compact inzake de effectieve afschaffing van kinderarbeid*

Dwangarbeid

- *Internationale Slavernij-conventie, 1926*
- *Verdrag betreffende de gedwongen of verplichte arbeid, 1930*
- *Aanvullend Verdrag inzake de afschaffing van de slavernij, de slavenhandel en met slavernij vergelijkbare instellingen en praktijken, 1956*
- *Verdrag betreffende de afschaffing van gedwongen arbeid, 1957*
- *Principe 4 van de UN Global Compact inzake de uitbanning van alle vormen van gedwongen of verplichte arbeid*

Vrijheid van vereniging en collectief overleg

- *Verdrag betreffende de vrijheid tot het oprichten van vakverenigingen en de bescherming van het vakverenigingsrecht, 1948*
- *Verdrag inzake het recht van organisatie en collectieve onderhandelingen, 1949*

Non-discriminatie

- *Verdrag inzake gelijke beloning, 1951*
- *Verdrag inzake discriminatie (in beroep en beroepsuitoefening), 1958*

Arbeidsomstandigheden

- *Verdrag betreffende de vaststelling van minimumlonen, 1970 (IAO-verdrag nr. 131)*
- *Verdrag betreffende de arbeidstijden, 1930 (IAO-verdrag nr. 30)*
- *Verdrag inzake veiligheid en gezondheid op het werk en het arbeidsmilieu, 1983 (IAO-verdrag nr. 155) - Principes 3 en 6 van het UN Global Compact. Verklaring over de fundamentele beginselen en rechten op het werk, 1988 en herziening in 2010*

Het arbeidsrechtbeginsel heeft ook betrekking op het recht op rechtvaardige en gunstige arbeidsomstandigheden, zoals omschreven in artikel 23 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, en artikel 7 van het Internationaal Verdrag over economische, sociale en culturele rechten. Deze omvatten het recht op een eerlijk loon en een gelijke beloning, op veilige en gezonde arbeidsomstandigheden, op gelijke kansen en op rust, vrije tijd, redelijke beperking van de arbeidstijd en periodieke vakanties met behoud van loon. Voorts zijn inbegrepen het risico van dwangarbeid, in het bijzonder “mensenhandel”, waarbij werknemers vastzitten in werk dat zij niet vrijwillig kunnen verlaten, in zeer erbarmelijke omstandigheden leven, extreem lange dagen maken en geen of een laag loon ontvangen.

Stad Holland verwacht van de bedrijven waarin het investeert dat ten minste 30 procent van de Raad van Commissarissen (RvC) en van de Raad van Bestuur en senior management posities, bestaat uit vrouwen, en dat mannen en vrouwen gelijke toegang hebben tot deze rollen.

E. Geen betrokkenheid bij producten en ondernemingen die schade toebrengen aan de volksgezondheid

Stad Holland beschouwt producten of bedrijven die schadelijk zijn voor de menselijke (geestelijke) gezondheid en/of het dierenwelzijn als overtreding van haar ethische principes. Daar worden de volgende elementen onder verstaan:

- Tabaksfabrikanten
- Bedrijven met een omzet van meer dan 10% uit de levering, distributie en verkoop van tabak;
- Bedrijven met een omzet van meer dan 5% in pornografie;
- Bedrijven met een omzet van meer dan 5% uit het aanbieden, exploiteren, produceren, in licentie geven of ondersteunen van gok-, loterij- en andere spelen of met het vervaardigen en verkopen van de desbetreffende uitrusting.

Bovendien is de visie van Stad Holland dat menselijke interactie met dieren op een verantwoordelijke en voorzichtige manier moet plaatsvinden. Als diervriendelijke alternatieven voorhanden zijn, dienen deze altijd de overhand te hebben. Stad Holland vindt dat dierproeven alleen mogen plaatsvinden wanneer is aangetoond dat het van cruciaal belang is voor de samenleving, zoals voor medische tests, wanneer er geen alternatief beschikbaar is of wanneer het wettelijk verplicht is de veiligheid van producten op dieren te testen. Stad Holland verwacht van bedrijven die gebruik maken van dierproeven of proefdieren gebruiken, dat ze handelen in overeenstemming met de REACH-verordening of de zogenaamde 3R-strategie (Replace, Reduce, Refine) toepassen. Stad Holland houdt toezicht op de inspanningen die bedrijven zich getroosten om alternatieven zonder dieren te vinden en te valideren. Bedrijven die dit niet proberen, komen voor uitsluiting in aanmerking. Stad Holland verwacht ook dat organisaties transparant zijn over hun dierproeftestmethoden en -beleid. Wat dierenwelzijnsmisbruik betreft, verwacht Stad Holland van bedrijven dat zij handelen in overeenstemming met de relevante internationale codes en overeenkomsten zoals bijvoorbeeld:

- *Gezondheidscode voor waterdieren, 1995*
- *Gezondheidscode voor landdieren, 1968*

Stad Holland verwacht van de bedrijven waarin ze investeert dat ze waar mogelijk verschuiven van intensieve veehouderij naar meer diervriendelijke vormen van productie door eisen aan huisvesting, eisen aan fokpraktijken, certificering voor dierenwelzijns-eisen, eisen aan milieuverrijking van verblijven, het vermijden van pijnlijke procedures, het toepassen van humane slachtmethoden en het beperken van de duur van diertransporten.

F. Geen betrokkenheid bij wapens

Stad Holland beschouwt wapens als controversieel indien zij verboden zijn bij het internationaal recht en door internationale conventies of verdragen verboden zijn, of indien zij bij gebruik fundamentele humanitaire beginselen schenden. Dergelijke humanitaire beginselen zijn onder meer het proportionaliteitsbeginsel, dat vereist dat onnodig lijden wordt voorkomen, en het onderscheidingsbeginsel, dat vereist dat militaire en civiele doelen van elkaar worden onderscheiden.

Specifiek beschouwt Stad Holland de volgende wapens als controversieel:

- *Antipersoonsmijnen zoals gedefinieerd door het Verdrag inzake het verbod op het gebruik, de aanleg van voorraden, de productie en de overdracht van antipersoonsmijnen en inzake de vernietiging ervan, 1997;*
- *Biologische wapens zoals gedefinieerd in het Verdrag tot verbod van de ontwikkeling, de productie en de aanleg van voorraden van bacteriologische (biologische) en toxinewapens en inzake de vernietiging van deze wapens, 1972;*
- *Chemische wapens zoals gedefinieerd door het Verdrag tot verbod van de ontwikkeling, de productie, de aanleg van voorraden en het gebruik van chemische wapens en inzake de vernietiging van deze wapens, 1993;*
- *Clusterwapens zoals gedefinieerd door het verdrag inzake clustermunitie, 2008;*
- *Kernwapens;*
- *Conventionele wapens uitgerust met witte fosfor of verarmd uranium.*

Naast de hierboven opgesomde verdragen houdt Stad Holland rekening met de volgende internationale verdragen bij de toepassing van het principe rondom wapens:

- *Protocol nopens het verbod van het gebruik in de oorlog van verstikkende, giftige of overige chemische gassen en van het voeren van een bacteriologische oorlog, 1925*
- *Verdrag inzake de niet-verspreiding van kernwapens, 1968*
- *Artikel 36 van het aanvullend protocol bij de Verdragen van Genève (Protocol I), 1977*
- *Alomvattend kernstopverdrag, 1996*
- *Verdrag inzake het verbod of de beperking van het gebruik van bepaalde conventionele wapens die geacht kunnen worden buitensporig leed te veroorzaken of een niet-onderscheidende werking te hebben, 2001.*

Stad Holland investeert niet in bedrijven die betrokken zijn bij de productie, ontwikkeling, verkoop of distributie van controversiële wapens of aanverwante diensten of onderdelen die essentieel of gespecialiseerd zijn. Bovendien investeert Stad Holland niet in bedrijven die een belang (en/of stemrecht) van 10% of meer hebben in een andere onderneming die betrokken is bij de productie van controversiële wapens. Dit geldt ook voor essentiële onderdelen of diensten die zijn cruciaal voor de werking van het wapen, zoals sub-munitie, lonten, geleidingsmechanismen mechanismen en kernkoppen.

Stad Holland sluit voorts investeringen uit in ondernemingen die betrokken zijn bij de handel in en levering van conventionele wapens, wapens en wapensystemen, militaire transportsystemen, andere militaire goederen en aanverwante diensten met landen en bedrijven waarop wapenembargo's van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties en/of de Raad van de Europese Unie van toepassing zijn. Dit omvat de levering van militair materieel aan regimes en aan landen die worden beschouwd als zwakke staten of onderdrukkende regimes, wanneer er een aanzienlijk risico bestaat dat de wapens worden gebruikt voor het begaan van illegale gewelddaden tegen burgers, genocide, misdaden tegen de menselijkheid of grove schendingen van de mensenrechten. Ook de levering van conventionele wapens aan deze landen wordt als onaanvaardbaar beschouwd. Dit omvat ook de levering van militair materieel aan partijen die bij een conflict betrokken zijn, tenzij aan partijen die handelen in overeenstemming met een resolutie van de VN-Veiligheidsraad, en aan partijen die een onevenredig deel van hun begroting besteden aan militaire uitgaven.

Tot slot sluit Stad Holland investeringen uit in alle productie van niet-militaire vuurwapens en de verkoop van (hand)wapens aan consumenten.

G. Geen systematische betrokkenheid bij ernstige milieuschade

Om te definiëren wat er wordt verstaan onder illegale milieuverontreiniging, lozing van giftige stoffen en milieuschade baseert Stad Holland zich op de volgende internationale milieuverdragen, verklaringen en beste praktijken, en ook milieuwetten en -regelgeving om te bepalen of een bedrijf in strijd handelt met het duurzaamheidsbeleid:

- *Verdrag van Ramsar, 1971*
- *Werelderfgoedconventie van UNESCO, 1972*
- *Verdrag inzake de internationale handel in bedreigde dier- en plantensoorten (CITES), 1975*
- *Verdrag inzake de bescherming van trekkende wilde diersoorten, 1979*
- *Verklaring van Rio over milieu en ontwikkeling, 1992*
- *Handvest van de Aarde, 2000*
- *Principe 7 van de UN Global Compact inzake de preventieve aanpak van milieuvraagstukken*
- *Beschermde gebieden van de Internationale Unie voor het behoud van de natuur (IUCN), categorieën I tot en met IV (2008)*
- *IFC-prestatienormen voor sociale en ecologische verantwoordelijkheid, 2012*
- *Klimaatverdrag van Parijs, 2015*